

Kommunal- og distriktsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ellen Nitter-Hauge, 22003552

Tolknings spørsmål - Pbl. §§ 11-9 nr. 1 og 12-1 - Reguleringsplikt for skogsbilveier

By- og regionforskningsinstituttet (NIBR) ved OsloMet har i rapport 2020:17 om «Bedre samordning mellom plan- og bygningsloven og sektorlovgivningen» vurdert skogbruksloven opp mot plan- og bygningsloven (pbl).

Bygging av skogsbilveier er søknadspliktige tiltak etter skogbruksloven § 7, og søknadene behandles etter forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier (FOR-2015-05-28-550).

Selv om søknader om bygging av skogsbilveier er unntatt fra søknadsplikten i pbl § 20-1 etter pbl § 20-6 og byggesaksforskriften (SAK) § 4-3 bokstav e), så konkluderer rapporten med at pbl §§ 11-9 nr. 1 og 12-1 tredje ledd gir planmyndigheten hjemmel til å kreve reguleringsplan for å godkjenne bygging av skogsbilveier.

Statsforvalteren møter nå den juridiske forståelsen fra rapporten både i konkrete klagesaker på godkjente landbruksveier, og i bestemmelser til kommuneplanens arealdel. Vi trenger derfor en avklaring fra departementet om gjeldende rett.

1. Det generelle plankravet for større bygge- og anleggstiltak - Pbl § 12-1 tredje ledd.

Rapporten fra NIBR tar opp spørsmålet om pbl § 12-1 tredje ledd gir hjemmel for å kreve reguleringsplan for å få bygge skogsbilveier. Vi siterer fra oppsummeringen under punkt 3.3.2.5 i rapporten:

«Et sentralt poeng som vi ikke kan se er diskutert er den alminnelige planplikten etter pbl. § 12-1 tredje ledd. Det følger verken av pbl. § 20-6 eller SAK § 4-3 bokstav e at landbruksveier er unntatt fra plan- og bygningslovens virkeområde. Dette følger heller ikke av landbruksveiforskriften

-----

Vi kan ikke se at det er rettslig grunnlag for å hevde at reguleringsplanplikten etter pbl. § 12-1 tredje ledd er satt til side. Denne er som kjent ikke betinget av at bygging vil være i strid med plan. Plikten skal sikre at det skjer en bred og demokratisk prosess når man står overfor

arealinngrep som kan betegnes som større bygge- og anleggstiltak og andre tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. For slike tiltak kreves reguleringsplan.»

I vår saksbehandling har vi lagt til grunn at pbl § 12-1 tredje ledd ikke gir hjemmel for å kreve reguleringsplan for å bygge skogsbilveier. Vi viser til at § 12-1 tredje ledd andre punktum knytter de rettslige virkningene av en reguleringsplan til tiltak som er søknadspliktige etter plan- og bygningsloven.

Landbruksveier er unntatt fra byggesaksbehandling etter pbl, og en reguleringsplan vil derfor ikke få noen rettslig betydning for utfallet av søknadsbehandlingen så lenge søknaden skal behandles etter landbruksveiforskriften. Vi legger også til grunn at kommunen ikke uten særskilt hjemmel kan innføre en søknadsplikt for landbruksveier i plan.

Spørsmål: Gir pbl § 12-1 tredje ledd planmyndigheten kompetanse til å kreve reguleringsplan for en skogsbilvei som skal behandles etter landbruksveiforskriften?

2. Plankrav fastsatt i kommuneplanens arealdel - Pbl § 11-9 nr. 1

Vi siterer fra punkt 3.3.2.4 i rapporten:

«Pbl. § 11-9 nr. 1 slår fast at planmyndigheten kan bestemme at det for bestemte areal eller tiltak er krav om reguleringsplan. Forholdet til skogbrukslova med forskrifter er ikke behandlet i forarbeidene. Etter ordlyden i bestemmelsen er planmyndigheten gitt kompetanse til å innføre en planplikt på tiltak. Landbruksveier som tiltak er ikke unntatt den generelle plikten planmyndigheten har til å kreve reguleringsplan. Her har vi dermed et eksempel på et vedtak som kan sette myndigheten etter skogbrukslova til side.

Myndigheten etter pbl. § 11-9 nr. 1 dekker også jordlova. Ettersom forskrift om planlegging og bygging av landbruksveier er hjemlet både i skogbrukslova og jordlova kan vi slå fast at kommunen kan innføre et reguleringsplankrav før behandling og bygging av landbruksvei kan skje.»

Spørsmålet om pbl § 11-9 nr. 1 gir planmyndigheten hjemmel til å stille krav om reguleringsplan før det kan gis tillatelser etter landbruksveiforskriften til å bygge landbruksveier, har hittil ikke vært påberopt i konkrete saker, men rapportens innhold på dette punktet er gjenstand for diskusjon.

I kommentarutgaven til pbl legger Innjord og Zimmermann til grunn at § 11-9 nr. 1 må ses i sammenheng med §§ 11-11 som angir hvilke supplerende bestemmelser kommunene kan gi i områder utlagt til arealformål etter § 11-7 andre ledd nr. 5 og 6

Pbl § 11-1 nr. 1 gir hjemmel for å gi bestemmelser i kommuneplanen for «*omfang, lokalisering og utforming av bygninger og anlegg til landbruk*». Det siteres fra lovkommentaren:

«Bestemmelsen gir mulighet for at det innenfor LNFR-arealene kan legges opp til at kommuneplanens arealdel skal gi direkte styring for byggesaker. Det er aktuelt dersom planen ikke har innført krav om reguleringsplan, eller tiltaket er så stort at det kreves slik plan etter loven.»

Ser man §§ 11-9 nr.1 og 11-11 nr. 1 i sammenheng, så vil krav om reguleringsplan være aktuelt for landbruksbebyggelse. Slike tiltak er søknadspliktige etter pbl, og reguleringsplanen bli en del av beslutningsgrunnlaget for byggesaksbehandlingen.

Tillatelser til å bygge skogsbilveier adskiller seg fra tillatelser til å oppføre landbruksbebyggelse, da tiltakene ikke skal byggesaksbehandles etter pbl. Begrunnelsen for unntaket er etter pbl § 20-6 at disse veiltakene får en tilfredsstillende saksbehandling etter landbruksveiforskriften.

En skogsbilvei skal prosjekteres i tråd med normaler for landbruksveier fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Veinormalen inneholder tekniske og geometriske krav som skal sikre at veiene er tilpasset moderne transportutstyr, herunder lengre og tyngre tømmervogntog.

Byggeplanen som følger veisøknaden, skal bestå av kart, stukket senterlinje, lengdeprofil og tverrprofiler, masseberegninger, arbeidsbeskrivelse (prosjekteringsplan med byggebeskrivelse) og kostnadsoverslag. Skogsbilveier skal legges naturlig i terrenget og med god linjeføring, samtidig som veienes driftstekniske funksjon blir ivaretatt. Spesielt er dette viktig i områder med bratt og vanskelig terreng der veianlegget ofte skal fungere som kombinert standplass for vinsj- og taubaneutstyr, opparbeidingsplass for tømmer, samt kjørevei og snu- og lasteplass for tømmerbiler.

Prosjekteringen forutsetter driftsteknisk og skogfaglig kompetanse. Planfaglig kompetanse alene vil ikke sikre traseer som oppfyller landbruksveiforskriftens krav i § 3-2 andre ledd andre punktum om at «*de landbruksressurser veien har betydning for skal kunne brukes på en rasjonell og regningssvarende måte*».

Skogsbilveinettet er et avgjørende rammevilkår for skognæringen. Hvis vi får et system der traseen både skal prosjekteres av planmyndigheten i en reguleringsplan, og av skogbruksmyndigheten i et vedtak etter landbruksveiforskriften, får vi et system med parallelle vedtak som blir vanskelig å samordne. Det vil svekke både forutberegneligheten og effektiviteten i saksbehandlingen, forhold som er viktige for næringsutøverne.

Det er også grunn til å stille spørsmål ved behovet for å prosjektere en skogsbilvei i en reguleringsplan. Saksbehandlingsreglene i plandelen i pbl, som skal sikre en grundig og demokratisk beslutningsprosess, blir i dag ivaretatt av saksbehandlingsreglene i landbruksveiforskriften.

Landbruksveiforskriften har regler om høring og uttalerett. Medvirkning fra berørte parter og instanser er ivaretatt, og skal sikre en åpen og forsvarlig saksbehandling. Landbruksveiforskriften § 3-2 sier:

«Før vedtak fattes, skal kommunen innhente de uttalelser som er nødvendige, jf. § 1-1, og ellers sørge for at saken er så godt opplyst som mulig.

Kulturminnemyndighetene skal gis anledning til å uttale seg når veiltaket kan berøre interesser innenfor deres ansvarsområder.

Statens vegvesen, fylkeskommunen og Bane NOR SF skal gis anledning til å uttale seg i saker som kan berøre infrastruktur innenfor deres ansvarsområder.

Statsforvalteren skal gis anledning til å uttale seg ved søknad om nybygging av bilveier og når veiltak kan berøre områder med reindriftsinteresser.

Kommunen skal sette en frist for uttalelser basert på tiltakets omfang og karakter. Kommunen skal videre registrere søknaden og kartfeste veiltaket og dekningsområdet i Økonomisystem for skogordningene (ØKS).»

Landbruksveiforskriften § 2-2 forutsetter at konsekvensene av større skogsbilveiltak blir utredet etter konsekvensutredningsforskriften (FOR-2017-06-21-854).

Videre er organisasjoner hvis formål blir berørt av veiltaket, gitt klagerett på vedtakene.

Spørsmål: Gir pbl § 11-9 nr.1 hjemmel i kommuneplanens arealdel, til å stille krav om reguleringsplan før det kan gis tillatelse etter landbruksveiforskriften til å bygge skogsbilveier i LNFR-områder?

Med hilsen

Helge Nordby
seksjonssjef
Landbruksavdelingen

Ellen Nitter-Hauge
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Follo landbrukskontor
Landbruks- og matdepartementet
Nordre Follo kommune

Postboks 183
Postboks 8007 Dep
Postboks 3010

1431 ÅS
0030 OSLO
1402 SKI